

Nordland SV

Ta kampen for framtida!

Vi lever i en tid med global klima- og naturkrise. Temperaturen øker og uvær, flom og tørke tvinger folk på flukt. Sulten rår i klimaendringenes fotefar. Det biologiske mangfoldet er truet med arter i fare for utryddelse. I Nordland stilner fuglefjell hvor det tidligere var et yrende liv - og det høres.

Vårt forbruk overstiger jordas kapasitet til å reprodusere nye ressurser. De rikeste forbruker mest og forurenses mest. I Norge har vi forbrukt vår andel av jordas ressurser 18.april. Resten av året forbruker vi ressurser som hører andre folk og kommende generasjoner til. Vi må også i Nordland finne løsninger hvor vi både i lokalsamfunn og i husholdning reduserer forbruket og gjenbraker ressurser.

Det blir færre elever i videregående opplæring. For Nordland SV er det viktig å opprettholde gode skoler med sterke fagmiljø nærmest mulig der ungdommene bor. Samarbeidet med lokalt arbeidsliv er viktig for å bygge kompetanse for fylkets næringsliv, og arbeidslivserfaring er en viktig kompetanse i seg selv. Nordland SV vil være pådriver for å utvikle nye modeller som øker gjennomføring.

Utenforskap og ensomhet blant unge må anerkjennes og møtes med lokale tiltak. Gjennom "Divna. Aktan - Alle. Sammen" er det i samarbeid med Ungdommens Fylkesråd laget en handlingsplan for inkludering og forebygging av ungt utenforskap. Oppfølging av planen skal ha høy prioritet fra Nordland SV i kommende periode.

I SV anser vi tennene som en del av kroppen. God folkehelse betyr også god tannhelse. Nordland SV vil i kommende periode satse blant annet på økt forebygging.

Vi trenger flere mennesker i fylket vårt. Det blir færre unge og flere eldre i Nordland, og vanskelig å fylle jobbene som skal gjøres. Nordland Fylkeskommune må fortsette sitt rekrutteringsarbeid. Den må bidra til å styrke våre lokalsamfunn til å ta imot folk fra hele verden. Tilgang til utdanning, gode bomiljø og aktive inkluderende lokalsamfunn skaper folkehelse, både fysisk og psykisk, og er universelle goder som gagnar alle.

Forskjellene øker, også i Nordland, spesielt gjennom dagens boligpolitikk. Gode, rimelige boliger i distrikt og by er grunnleggende for å rekruttere til arbeid og befolkningsvekst i Nordland. Her skal Nordland Fylkeskommune, sammen med kommunene, være en pådriver for gode nasjonale tiltak.

Nordland er en del av verden. Vi har kunnskap og ressurser som gir oss mulighet til å gå i front for gode levekår og økt miljøbevissthet. Nordland SV vil invitere alle nordlendinger til å engasjere seg for å løse våre behov i vårt nærmeste kretsløp gjennom kjøp av lokal mat, reparasjon og gjenbruk, og bytte ut deler av det materielle forbruket med kjøp av lokal kultur og opplevelse.

Bli med oss i kampen for framtida! Et Nordland for de mange – ikke for de få.

40 Miljø

41 Klimaendringene og tap av naturmangfold er en av de største globale utfordringene vi
42 står overfor. Hvis vi skal motvirke, og redusere konsekvensene av disse, må tiltakene
43 skje både i fylker og kommuner.

44

45 Transport

46 Transport er en av de største kildene til utslipp i Nordland. Derfor er overgang til
47 utslippsfri transport avgjørende for å redusere de totale utslippene i Nordland. Da er
48 det også viktig å få på plass ladeinfrastruktur i takt med veksten innenfor grønn
49 transport.

50 Nordland er et «båtfylke» og det vil vi være i framtiden også. SV vil være pådrivere for
51 at miljø forblir et av hovedkriteriene i anbud på kollektivtransport. SV mener at
52 Nordland fylke må ta en ledende rolle i arbeidet for å sette klimavennlig transport på
53 dagsorden nasjonalt, og for å utvikle og teste ut nye fartøytper på våre strekninger.
54 Vi må søke å løse energibehovet til fylkets transport i nærmeste kretsløp, med
55 hovedvekt på energikilder fra eget fylke.

56

57 Fornybar energi

58 SV er for økt produksjon av fornybar energi i Nordland. Dette må imidlertid skje på en
59 miljømessig god måte, og hensynet til biologisk mangfold skal veie tungt.
60 Vindkraftanlegg på land i Norge har vist seg veldig naturødeleggende og har ofte
61 skapt kraftig lokal motstand. Urfolk, kommuner og lokalmiljøer skal ikke overkjøres i
62 konsesjonsprosessene.

63 Gjennom energiøkonomisering og energiskapende tiltak som solceller, jordvarme og
64 materialbruk gjøres bygg til egenprodusenter av energi, også for videresalg. Dette
65 skal bli en satsing hvor fylkeskommunen gjennom utvikling av egne bygg skal skape
66 gode modeller som kan spres til alle andre.

67 Nordland SV skal bidra til en mest mulig bærekraftig utvikling av havvind. Dette under
68 forutsetning av at man sikrer god sameksistens og bruk av arealene, spesielt knyttet
69 til fiskerinæringen og fuglelivet.

70

71 Landbruk og skogbruk

72 Landbruket med sine biologiske prosesser kan aldri bli helt utslippsfritt. Økte tilskudd
73 til grøfting styrker god agronomi med CO2-fangst. Vi ønsker flere tiltak som reduserer
74 fossile utslipp. SV vil bidra til tiltak som ivaretar jordvern. Matjord må driftes i hele
75 fylket, der jorda ligger, for å ivareta både naturmangfold og matberedskap basert på
76 lokale ressurser. Nordlands store beiteressurser må tas i bruk. Fylkeskommunen skal
77 styrke lokal matproduksjon og omsetningskanaler gjennom å etterspørre lokalmat,
78 også økologisk, gjennom innkjøpsregelverket.

79 Skogbruket i Nordland er en del av det grønne skiftet i Nord-Norge. Alle produkter
 80 som i dag produseres av olje kan framstilles fra trefiber. Med dette som utgangspunkt,
 81 kan skogbruket i Nordland gjennom innovasjon og økt satsing bidra til mer
 82 verdiskaping og til bærekraft. Vi vil legge til rette for skogfaglige miljø over hele fylket.
 83 Nordland SV vil forsvare vern av gammelskog og ta vare på det rike biologiske
 84 mangfoldet i verneområdene.

85

86 **Havbruk og klima**

87 Målet for SVs havbrukspolitikk er at næringen skal bli helt utslippsfri og driftes i
 88 kretsløpsbaserte anlegg. Det kan innebære lukkede anlegg eller annen teknologi som
 89 sørger for at fisk ikke rømmer, at miljøgifter fra næringen ikke havner i havet, og at
 90 næringsstoffer brukes i nye kretsløp. Landbaserte oppdrettsanlegg innebærer store
 91 naturinngrep og må vurderes nøye opp mot konsekvensene knyttet til tap av natur.

92

93 **Nordland SV vil:**

- 94 • Bidra til at Nordlands klimagassutslipp reduseres med 60% innen 2030
- 95 sammenlignet med 1990-nivå.
- 96 • Videreutvikle bruk av klimabudsjett og -regnskap som verktøy for å få ned
- 97 utslippene både i egen virksomhet og i hele Nordland.
- 98 • Sørge for full dekning av hurtigludere for elbiler i fylket.
- 99 • Styrke kollektivsatsing for barn og unge gjennom rabatter av billettprisene.
- 100 • Sørge for at samferdselssektoren i størst mulig grad blir utslippsfri.
- 101 • Fortsette satsingen på utvikling og utprøving av ulike typer løsninger for
- 102 selvkjørende biler og båter.
- 103 • Satse på gode kollektivtilbud i byer og i distrikter.
- 104 • Bidra til satsing på energisparing og energiproduksjon i offentlige bygg i hele
- 105 fylket
- 106 • At bruk av regionale virkemidler skal prioritere satsing på miljø og
- 107 klimavennlige prosjekter.
- 108 • Nordland Fylkeskommune skal i egen organisasjon og i samhandling med
- 109 fylkets regioner utvikle strategier for det grønne skiftet etter modell av "Lofoten
- 110 De grønne øyene"
- 111 • Fortsette, og videreutvikle ordningen med klimapartnerskap mellom næringsliv
- 112 og det offentlige i Nordland.
- 113 • Skjerpe klima- og miljøkravene knyttet til innkjøp og investeringer, også for
- 114 mat.
- 115 • Bryte opp store anbud for å gjøre det lettere for lokale leverandører å
- 116 konkurrere.
- 117 • Si nei til videre utbygging av storskala vindkraft i uberørt natur i Nordland.
- 118 • Øke tilskudd til grøfting av matjord

119

120

121

122

123 En arealpolitikk for naturen

124 Arealpolitikk har i for stor grad bare fokusert på tilrettelegging av arealer for
125 næringsvirksomhet, offentlige bygg, boligbygging, hyttebygging og lignende uten å
126 hensynta naturen og det biologiske mangfoldet.

127 Arealforvaltningen må i framtida være bærekraftig samtidig som den gir forutsigbare
128 rammer for næringslivet og befolkningen. Den må være basert på kunnskap om
129 naturens tåleevne og det hensynet som må ivaretas for å bevare biologisk mangfold.
130 Arealbruken for næringsliv, samferdsel og friluftsliv må derfor besluttes etter at de
131 miljømessige konsekvensene er kartlagt.

132 Kulturlandskap og miljøer i tilknytning til det, vil også være viktige å bevare når nye
133 vurderinger av bruk av arealer blir aktuelle. De miljømessige og historiske kvaliteter
134 slike områder representerer blir viktig å opprettholde for fremtiden.

135

136 Nordland SV vil:

- 137 ● Bidra til en samlet utvikling i hele fylket i tråd med FNs anbefalinger og
138 klimamål.
- 139 ● I byer og tettsteder skal utbygging av boligområder og arbeidsplasser skje
140 innenfor de etablerte by- og tettstedsområdene.
- 141 ● Tilstrebe fortetting av bebyggelse rundt kollektivknutepunkter der universell
142 utforming, trafiksikkerhet, barns lekemuligheter, miljø og stedets karakter
143 ivaretas.
- 144 ● Boligfelt og skoler skal ha trygg adkomst til lekeplasser og fritidsaktiviteter, og
145 med nær forbindelse til naturområder.
- 146 ● Bygge flere gang- og sykkelveier.
- 147 ● Naturområder må forvaltes slik at områdenes kvalitet ikke forringes.
- 148 ● Naturmangfoldet må kartlegges før arealdisponeringer planlegges.
- 149 ● Viktige friluftsliv- og naturområder må vernes mot inngrep.
- 150 ● Større sammenhengende naturområder fra fjæra og opp på fjellet må
151 beskyttes som viktige for naturmangfold og friluftsliv
- 152 ● I kystsonen se land og sjø i sammenheng, og be kommunene planlegge hele
153 sitt sjøareal.
- 154 ● At det utarbeides kommunale og interkommunale kystsoneplaner.
- 155 ● Strandsonen skal bevares som et tilgjengelig område for friluftsliv og
156 naturopplevelser med god informasjon og tilrettelegging for rettigheter og
157 plikter i tråd med Allemannsretten.
- 158 ● Ta i bruk verktøy for areal- og naturregnskap i fylkeskommunens regionale
159 plan for arealforvaltning. Regnskapet skal synliggjøre utviklingen i hver
160 kommune i Nordland.
- 161 ● Styrke fylkeskommunens planavdeling for å bistå kommunene i planarbeidet
- 162 ● Stimulere til redusert bruk av privatbil der det er mulig gjennom tiltak som
163 legger til rette for myke trafikanter og fremmer kollektive trafikkkløsnings.

- 164 ● Matjorda er en kritisk viktig ressurs. All matjord må vernes mot nedbygging.
165 ● Gi næringslivet forutsigbarhet og samtidig legge til rette for bærekraftig
166 utbygging av infrastruktur og disponering av arealer.
167 ● Sikre reindriftas områder ved å verne reinbeiteområder, kalvingsteder og
168 trekkruter mot nedbygging.
169 ● Bestander av innlandsfisk, vilt og deres leveområder må beskyttes.
170 ● I gyte- og oppvekstområder for fisk skal det ikke etableres virksomheter som
171 kan skade disse bestandene eller områdene.
172 ● Iverksette tiltak som reduserer påkjørsler av vilt og rein.
173 ● Tilrettelegge for inkluderende møteplasser i bomiljøer og friluftsområder.
174 ● Forbedre kollektivtilbud før utbygging av veier som fremmer privatbilisme.
175 ● Ta vare på kulturhistoriske kvaliteter i forbindelse med arealdisponeringer.
176 ● Ivareta estetikk og arkitektonisk kvalitet.
177 ● Kulturminner og -miljø av stor verdi må vernes.
178 ● Kulturminner og -miljø må kartlegges før arealdisponeringer planlegges.
179

180

181

182

183

184

185

186

187

188

189

190

191

192

193

194

195

196 Skole og utdanning

197 Et godt offentlig utdanningssystem er grunnpilaren til et likestilt samfunn. SV vil
198 kjempe for ordninger som bygger på fellesskap og rettferdig fordeling. I Nordland skal
199 alle elever gis samme muligheter til utdanning og læring, uavhengig av bosted,
200 bakgrunn eller funksjonsevne.

201 SV vil ha et utdanningssystem hvor eleven selv har medvirkning i sin skolegang og
202 sikrer deres opplevelse av mestring, da må undervisningen tilpasses hver enkelt elev
203 og antallet elever per lærer må ned.

204 For å sikre elevenes medvirkning må elevdemokratiet styrkes. Elevrådet bør ha en
205 representant i skolestyret hvor det tas mange avgjørelser som påvirker elevens
206 skolehverdag. Elevenes stemme bør høres blant annet i ansettelsessaker, og SV
207 ønsker å prøve ut dette i form av et pilotprosjekt med større elevmedvirkning ved
208 noen få skoler. Når det blir tatt avgjørelser om ungdom, skal ungdom selv være
209 representert.

210 Ungdom må rustes til å mestre livets utfordringer og se muligheter for gode liv i
211 Nordland. Å sørge for at ungdom blir inkludert i arbeids- og samfunnsliv er en viktig
212 oppgave. Kompetanseheving gjennom praktisk og teoretisk kunnskap har stor
213 betydning for den enkelte elev. Samtidig er gode relasjoner til andre jevnaldrende
214 sentralt for sosial og relasjonell utvikling og god folkehelse.

215 Elevtallet er nedadgående i perioden. Regionsvise tilbud sikrer derfor forutsigbarhet i
216 tilbudet og skoler med sterke fagmiljø. Mange ungdommer må reise hjemmefra for å
217 starte på videregående ofte til skoler i pressområder med høye leiekostnader og
218 dårlige boforhold. For å sikre at ikke økonomisk bakgrunn avgjør elevens muligheter
219 til ønsket utdanning bør fylket i samarbeid med kommunene bygge elevboliger i
220 særlige pressområder.

221 For yrkesfag er hovedmodellen 2+2 for videregående opplæring i Nordland.
222 Alternative opplæringsløp kan gi økt gjennomføring av videregående opplæring.
223 Gjennom tett samarbeid mellom bedrifter, videregående skoler og fylkeskommunen
224 som skoleeier skal det videreutvikles desentralisert yrkesfaglig videregående
225 opplæring i distriktene.

226 Nordland er et fylke innenfor alle samiske språkområder så vi har et særskilt ansvar
227 for å sikre forsvarlig språkopplæring i hele fylket for hele vår samiske befolkning.
228 Samiske elever utenfor forvaltningsområdene har rett på samisk språkundervisning.

229 I dag går mye av undervisningen over nett, også i forvaltningskommuner, grunnet en
230 stor mangel på samiske lærere. Rekrutteringen av disse må økes for å sørge for at
231 alle har lik tilgang på undervisning i sitt samiske språk.

232 Skolen skal være en trygg arena for alle. Det er den ikke i dag. En av fire elever med
233 én eller flere foreldre født i et annet land opplever rasisme på skolen regelmessig.

234 I den samiske befolkningen 16-31 år rapporterer 40,2% at de ofte opplever rasisme,
235 diskriminering eller fordommer.

236 Dette må endres raskt. Skolen skal virke utjevnende og videreføre gode verdier til
237 fremtidige generasjoner. For at alle elever skal ha like muligheter trenger vi en skole
238 og et samfunn fri for rasisme. Vi trenger en handlingsplan mot rasisme!

239

240 **Nordland SV vil:**

241

- 242 ● Bygge elevboliger i pressområder.
- 243 ● Jobbe videre med alternative utdanningsmodeller lik Steigenmodellen og i
244 hvilke områder det vil være hensiktsmessig å bruke disse
- 245 ● Styrke elevdemokratiet
- 246 ● Utvikle handlingsplaner mot rasisme i skolen.
- 247 ● Opprettholde regionvise tilbud i videregående opplæring
- 248 ● Være pådriver for videreutvikling av alternative opplæringsløp slik at Nordland
249 skal kunne tilby opplæring preget av høy faglig kvalitet og god oppfølging av
250 den enkelte elev i hele fylket.
- 251 ● Tilby helsebringende skolemåltider
- 252 ● Forebyggende helsetilbud
- 253 ● Formidle kunnskap og tilgang til naturområder som bidrar til framtidstro og
254 mestring i møte med klima- og naturkrisen.

255

256

257

258

259

260

261

262

263

264

265

266

267

268 Næring og verdiskaping

269 For SV er målet med næringspolitikken å skape verdier for de mange, ikke bare for de
270 få. Det betyr at SV vil jobbe for å spre verdiskaping og sysselsetting over hele fylket,
271 og at fylkeskommunens virkemidler skal bidra til å stimulere både lokale og regionale
272 bedrifter, samt gi støtte til utvikling og vekst i mange ulike sektorer.

273

274 Industri

275 Nordland er et attraktivt fylke for nye, grønne næringer. Dette gir mange muligheter i
276 årene som kommer. Nordland er et foregangsfylke når det kommer til sirkulær
277 økonomi. Tanken om at en virksomhets avfall er en annen virksomhets ressurs, har
278 bidratt til utvikling av verdensledende industri i fylket.

279 Allerede etablerte industrimiljøer får nye næringer å samarbeide med, og i disse
280 miljøene vil man kunne utvikle ny teknologi og nye løsninger sammen. Både i Narvik,
281 Meløy, Mo i Rana og Mosjøen kan vi vente at antall arbeidsplasser de neste årene vil
282 øke i takt med disse nye etableringene.

283 Dette gir også noen utfordringer som vi må løse sammen, blant annet knyttet til
284 rekruttering av arbeidskraft og behovet for mer elektrisk kraft til både kraftforedlende
285 industri og elektrifisering av samferdselssektoren.

286 SV vil at den kraftforedlende industrien fortsatt skal være bærekraftig og
287 konkurransedyktig, for å utvikle produkter som både Norge og verden trenger.

288

289 Nordland SV vil:

- 290 ● Sammen med næringslivet jobbe aktivt for å rekruttere nye innbyggere og
291 nødvendig kompetanse til Nordland.
- 292 ● At Nordland Fylkeskommune skal være tydelig på hvordan kraftressursene i
293 Nordland bør prioriteres i årene framover.
- 294 ● Bidra til at det produseres mer kraft i Nordland i form av f.eks. flytende havvind,
295 effektivisering av eksisterende vannkraftverk og mindre utprøvde former for
296 kraftutvinning i vår region som for eksempel sol og geotermisk energi.
- 297 ● Vurdere mineralutvinning i områder som allerede er preget av utvinning, og
298 hvor arealet ikke er i konflikt med naturverdier og reindrift.

299

300

301

302

303

304

305 Primærnæringer

306 SV mener at verdiskapingen skal skje lokalt, og komme lokalsamfunnene til gode.
 307 Matproduksjon er en viktig næringsvei i Nordland. Både innenfor landbruk, reindrift,
 308 fiskeri og havbruksnæringa er den lokale verdiskapinga, og det lokale eierskapet, helt
 309 avgjørende for å utvikle gode lokalsamfunn.

310 Primærnæringerne står stadig overfor nye krav og viser evne til omstilling.
 311 Landbruksmiljøene i bygdene er i ferd med å brytes ned siden antallet bønder er
 312 sterkt redusert. Situasjonen krever aktiv handling. I Nordland finnes i dag verdens
 313 største elektriske fiskebåt. Vi trenger flere elektriske fiskebåter som leverer
 314 kvalitetsfisk til lokale landanlegg. I kombinasjon med en aktiv politikk for å fremme
 315 primærnæringerne ønsker SV en satsing på å omstille næringene til ny teknologi som
 316 utslippsfrie maskiner og båter.

317

318 Nordland SV vil:

- 319 ● Styrke jordvernet for å sikre arbeidsplasser, matsikkerhet og selvforsyning
- 320 ● Bidra til satsing på lokal, og økologisk mat, og stimulere nyrekrutteringen til
- 321 yrker i landbruket.
- 322 ● Ha en bærekraftig rovdyrpolitikk som gjør det mulig også å opprettholde
- 323 næring basert på husdyr og organisert beiteforvaltning.
- 324 ● Styrke kystskogbruket med tiltak som gir økt uttak av hogstmoden skog.
- 325 ● Prioritere bygging av tømmerkaier for utskiping med båt
- 326 ● At Nordland fylkeskommune skal være en tydelig stemme for kystfiskernes
- 327 vilkår, og bidra til at fiskeripolitikken som føres nasjonalt gagnar næringen og
- 328 den lokale verdiskapinga i Nordland.
- 329 ● Sikre at de største båtene ikke fisker i kystnære områder
- 330 ● Legge til rette for at mottaksstasjoner utvikles og sikres for fremtiden
- 331 ● Rekrutteringstiltak til fiskerinæringen
- 332 ● Skape større oppmerksomhet om kretsløp og sirkulær økonomi for
- 333 oppdrettsnæringa, og kreve tiltak for å gjenbruke avfall til nye produkter. 0-
- 334 utslipp må kreves nasjonalt.
- 335 ● Arbeide for tiltak som bidrar til at samiske næringsutøvere kan opprettholde og
- 336 videreutvikle reindrift og andre tradisjonelle næringer som lokal næringsvei.
- 337 ● Ta initiativ til framtidig drift, modernisering og videreutvikling av Bodin Gård til
- 338 et urbant kompetansesenter for lokal dyrking og mat i et lokalt kretsløp.

339

340

341

342

343

344

345 Kultur- og reiselivsnæring

346 Kultur og kulturnæring er viktig strategisk satsing i Nordland. Nordland skal være et
347 attraktivt sted å bo, leve og arbeide kreativt, for kulturarbeidere og kunstnere. SV vil at
348 kulturminner skal tas vare på og inngå som en ressurs i lokalsamfunnets utvikling og
349 satsing på kulturnæring.

350 Reiselivsnæringen i Nordland har vært kreative og klart seg godt gjennom svært
351 utfordrende år med pandemi og mindre mobilitet. Både årene med mindre reising, og
352 klimakrisen langt framme i folks bevissthet gjør arbeidet med bærekraftige reisemål,
353 og en nøyte vurdering av hva slags type vekst som er ønskelig svært relevant. Vi vil at
354 Nordland fylkeskommune skal være en aktiv og konstruktiv samarbeidspartner for
355 reiselivsnæringa gjennom både denne og andre utviklingsprosesser de neste årene.

356

357 Nordland SV vil:

- 358 ● Sørge for at fylkeskommunale midler til næring og samfunnsutvikling også skal
359 komme aktører i kulturnæringen til gode.
- 360 ● At Nordland Fylkeskommune skal ta en aktiv rolle i å bidra til at Bodø 2024
361 resulterer i varige kulturarbeidsplasser i hele Nordland.
- 362 ● Påvirke Innovasjon Norge til å gi mer kapital til satsing på grønt reiseliv med
363 lokalt eierskap.
- 364 ● Satse på et bærekraftig reiseliv hvor miljø- og naturbaserte opplevelser blir
365 styrket og får større utviklingsmuligheter samtidig som det stilles krav til at
366 aktørene forvalter ressursene bærekraftig.
- 367 ● styrke tiltak som gir opplevelser i randsona til Nasjonalparkene
- 368 ● Arbeide for innføring av turistskatt i hele Nordland.
- 369 ● Opprettholde og utvide kollektivreiser og gi forutsigbarhet for fastboende og
370 reiselivsnæringen

371

372

373

374

375

376

377

378

379

380

381

382

383

384

385 En bærekraftig samferdsel som knytter 386 oss sammen

387 I Nordland må vi ha flere gode veier med gul midtstripe og et tilstrekkelig tilbud
388 innenfor kollektivtransport slik at både folk og varer i tide kommer dit de skal. I en
389 framtidsrettet politikk tar vi folks behov på alvor samtidig som vi må ta hensyn til
390 naturen og klima. Det betyr at vi både vil satse på økt bruk av jernbane og at biler og
391 båter elektrifiseres. Arbeidet med nullutslipp i transportsektoren må derfor
392 intensiveres. Vedlikehold og opprusting av veiene må også tilpasses
393 klimaendringene.

394

395 Nordland SV vil:

- 396 • Lage en helhetlig kollektivplan for å forbedre korrespondansen i distriktene.
- 397 • Tilpasse oss et endra klima ved å sikre rasutsatte strekninger.
- 398 • Arbeide for trafikksikre, bilfrie soner rundt skoler.
- 399 • Satse på trafikksikkerhet gjennom bygging av gang- og sykkelveier.
- 400 • Etablere og drifte nødvendig veilys der det brukes moderne sensorteknologi.
- 401 Gamle energikrevende lys erstattes av nye.
- 402 • At busser, hurtigbåter og ferger skal bruke miljøvennlig drivstoff, og fase inn
- 403 elektrisk drift eller hydrogen snarest mulig.
- 404 • Utrede muligheten for å drive kollektivtransport i mindre kommuner eller
- 405 utkantstrøk i et samarbeid med drosjenæringen.
- 406 • Utvikle et godt busstilbud mellom by og land.
- 407 • Beholde ruteplaner over lengre perioder for å gi forutsigbarhet for næringsliv
- 408 og reisende.
- 409 • Bygge ladestasjoner for elbiler i hele fylket, samt ladestasjoner og
- 410 landstrømanlegg i fiskerihavnene.
- 411 • Jobbe for 4G-dekning på hele Nordlandsbanen.
- 412 • Prioritere vedlikehold og utbedring av de veiene som trenger det mest, vurdert i
- 413 forhold til trafikk og veistandard.
- 414 • At dagens ferge- og hurtigbåttilbud videreutvikles i samarbeid med de
- 415 lokalsamfunnene som betjenes.
- 416 • Hurtigbåtene må frakte både passasjerer og gods.
- 417 • Sikre gode korrespondanser på tvers av fylkesgrensene.

418

419

420

421

422

423

424

425

426

427

428 **Nordland SV vil løfte følgende saker nasjonalt:**

- 429 • Sikre utbygging av E6 i Sørfold snarest mulig.
- 430 • Være pådriver for oppgradering av riksvegnettet.
- 431 • Arbeide for dobbeltspor på Ofotbanen, og være en pådriver for at banen
- 432 fortsatt skal eies av det offentlige.
- 433 • Ha flere lange kryssningsspor langs Nordlandsbanen.
- 434 • Være pådrivere for realisering av Nord-Norgebanen.
- 435 • Arbeide for at all jernbaneinfrastruktur i Nord-Norge eies, driftes og
- 436 vedlikeholdes av det offentlige.
- 437 • Være pådriver for nullutslippsteknologi på Nordlandsbanen.
- 438 • Sikre hurtigruta langs kysten vår som et passasjer- og godstransporttilbud med
- 439 minimum samme anløpsfrekvens og med samme antall anløpssteder som i
- 440 dag.
- 441 • Jobbe for å etablere gode pendlerruter med tog på Helgeland.
- 442 • Være en pådriver for å tilrettelegge utviklingen av elektriske fly eller bruk av e-
- 443 fuel for å sikre et godt, miljøvennlig og desentralisert flytilbud tilpasset
- 444 kortbanenettet i Norge.
- 445 • Bidra til at Bodø kommer med i belønningsordningen for kollektivtrafikk.
- 446 • Ha lavere maksimumspriser på det regionale flyrutenettet.

447

448

449

450

451

452

453

454

455

456

457

458

459

460

461

462

463

464

465

466 Kultur til alle

467 Kultur og kulturnæringer er en viktig strategisk satsing i Nordland. Å få tilflyttere hit, og
468 å bremse fraflytting, krever at man gir dem et meningsfylt liv også ut over jobb og
469 hverdagsliv. Der er kulturen utslagsgivende: gode tilbud på små steder gir bolyst og
470 tilknytning.

471 Kultur binder sammen, uavhengig av språk og etnisitet, så kultur er også en nøkkel til
472 integrering. Kultursatsing bidrar til stort frivillig arbeid og engasjement. Kulturen er en
473 del av næringslivet. Derfor ønsker SV å styrke kulturlivet.

474 Kulturinstitusjoner skal kunne benyttes av alle, uansett lommebok. Bibliotek, museum,
475 musikk, idrett og andre tiltak må være tilgjengelige for alle. Bredden i kulturtilbudet må
476 sikre gode tilbud der folk bor, både innen idrett, barne- og ungdomskultur, innen
477 utdanningstilbudet i videregående skole, lag- og foreningsarbeid og flerkulturelle
478 møteplasser.

479 Bibliotekene og museene i Nordland er viktige kunnskapsinstitusjoner. Museene er
480 både forvaltere av Nordlands historie, og gjør et pionerarbeid i å vise
481 Nordlandssamfunnets framtid. De må få utvikle seg; og både materiell og immateriell
482 kulturarv må tas vare på.

483 Nordland SV vil videreutvikle scenekunst og dans via nettverk mellom profesjonelle
484 institusjoner, frie aktører og amatører. Davvi - senter for scenekunst er vårt felles
485 nordnorske verktøy. Bodø 2024 - europeisk kulturhovedstad skal benyttes til å løfte
486 kulturlivet i hele landsdelen, og bidra til flere kulturarbeidsplasser og nettverk for
487 videreutvikling av kultur i Nordland og Nord-Norge.

488 Nordland SV vil:

- 489 ● Legge til rette for at flere kan leve av kunsten og kulturen, med anstendige
- 490 arbeidsvilkår.
- 491 ● Bygge nettverk av kulturaktører for å gi flere kulturarbeidsplasser
- 492 ● Følge opp satsingen på visuell kunst, film og profesjonell musikk
- 493 ● Videreutvikle nettverket med Artists in Residence.
- 494 ● Etablere Nordnorsk Kunstmuseum i Bodø
- 495 ● Melde fylket inn i Norsk Kulturskoleråd
- 496 ● Gjøre Bodø 2024 til et kulturløft for hele fylket, støtte festivaler og
- 497 kulturarrangementer i fylket og skape kulturtilbud med bredde og kvalitet.
- 498 ● Tilby estetiske fag i videregående skole i alle de tre regionene.
- 499 ● Videreføre fylkesbiblioteket både i Narvik og Rana
- 500 ● Styrke museene som viktige regionale aktører for kultur, kunnskap og historie.
- 501 ● Ivareta kulturminner via bygningsvernkompetanse og vern gjennom bruk
- 502 ● Ivareta arbeiderhistorie og kvinnehistorie
- 503 ● Støtte kultursamarbeid i kommuner og regioner

- 504 ● Arbeide for en rettferdig fordeling av statlige kultur- og tippemidler til distriktene
- 505 ● Gjøre Arktisk Filharmonik til et nasjonalt ansvar

506

507

508 Folkehelse

509 Nordland skal være et inkluderende og likeverdig fylke hvor alle innbyggere kan
 510 medvirke og delta på like vilkår. Barn og ungdom, voksne og eldre skal føle at de
 511 bidrar i samfunnet, utnytter sitt potensiale, videreutvikler sine ressurser og opplever
 512 mestring i trygge miljøer. Å være god nok, å trives og å kjenne livsglede i hverdagen er
 513 viktig for å forebygge helsemessige utfordringer for den enkelte og for samfunnet som
 514 helhet.

515 SV vil fortsatt gi folkehelsearbeid en sentral plass i fylkeskommunens organisasjon.
 516 Det er dokumentert betydelige sosiale helseforskjeller i Norge. Å endre dette krever et
 517 aktivt forebyggende arbeid som involverer både fylkeskommunen, kommunen, frivillig
 518 sektor og næringsliv. Gode offentlige allmenngyldige tjenester og utjevning av levekår
 519 er viktig for å skape gode levekår for alle.

520 Naturen er en god arena for rekreasjon og folkehelseaktiviteter. SV vil styrke arbeidet
 521 med å tilrettelegge for at flere får gode naturopplevelser. Friluftsliv er også en god og
 522 tilgjengelig integrerings- og inkluderingsarena for innvandrere. Et viktig redskap er å
 523 utvikle helsefremmende videregående skoler, grunnskoler og barnehager i Nordland
 524 for å gi en tidlig introduksjon til friluftslivet og kjennskap til Allemannsrettens
 525 rettigheter og plikter.

526 Nordland SV vil ha ei stor satsing på tiltak som reduserer utenforskap blant unge.
 527 "Divna. Aktan. Alle. Sammen. Handlingsplan for ung inkludering 2023-24" skal
 528 forebygge ungt utenforskap og bidra til ung inkludering. Gjennom en rekke tiltak skal
 529 fylkeskommunen invitere kommuner, arbeidsliv og andre parter til å delta. Vellykkede
 530 tiltak skal spres. Målet er økt likestilling, bedre folkehelse, økt status for det samiske,
 531 økt gjennomføring i videregående opplæring, universell utforming og å styrke unges
 532 tilknytning til arbeidslivet.

533 Ensomhet og psykiske helseproblemer er en av vår tids store utfordringer, og berører
 534 alle generasjoner og livssituasjoner. Gode sosiale møteplasser i nærområdet,
 535 universelt utformede kultur- og fritidstilbud og generasjonsoverskridende tiltak kan
 536 best skapes gjennom medvirkning. Alle er verdifulle og kan bety noe for noen andre!
 537 Arbeidet med nullvisjon for selvmord skal styrkes.

538 Folkehelse skapes i dagliglivet. God tilgang til gangveier, sykkelveier,
 539 kollektivtransport og tjenestetilbud i nærområdet vil både redusere klimautslipp og gi
 540 mulighet til bevegelse og trening i det daglige. Lokal mat i lokal butikk gir kjennskap til
 541 maten og tilgang til mindre prosesserte matvarer, samtidig som mat- og
 542 dyringskunnskap gir økt beredskap og mestringsfølelse.

543 Tennene er en del av kroppen, og SV er i gang med å føre tannhelse inn i den
544 offentlige velferdsmodellen. Økonomi skal ikke avgjøre tannhelsen og tannhelse må
545 inngå i det norske allmenne helsevesenet. Nordland SV vil arbeide for å løfte fylkets
546 befolkning til nasjonalt nivå for tannhelse.

547 Nordland SV vil:

- 548 ● følge opp stor satsing på tiltak som reduserer utenforskap blant unge gjennom
549 “Divna. Aktan. Alle. Sammen.
- 550 ● Opprettholde nullvisjon for selvmord, og styrke arbeidet med tiltak.
- 551 ● Bygge ut den offentlige tannhelsetjenesten og sikre at alle som har rett til
552 tannhelsetjenester i det offentlige blir fulgt opp.
- 553 ● Digital tannhelseoppfølging videreutvikles som et supplement i den offentlige
554 tannhelsetjenesten.
- 555 ● Jobbe med ulike rekrutteringstiltak for å sikre ansatte med god kompetanse på
556 alle tannklinikker.
- 557 ● Jobbe for at flere kan velge den offentlige tannhelsetjenesten, også de som er
558 betalende kunder
- 559 ● Bedre eldres tannhelse, gjennom å styrke samarbeidet mellom
560 fylkeskommunale og kommunale tjenester, og legge til rette for oppfølging i
561 institusjon.
- 562 ● Løfte fylkets befolkning til nasjonalt nivå for tannhelse gjennom en langsiktig
563 handlingsplan for forebygging.
- 564 ● Utvikle mobiliseringsprosjekt for bygdene for å styrke demokrati og
565 medvirkning i eget lokalsamfunn
- 566 ● Initiere skolehagesatsinger, parsellhager og andelslandbruk over hele fylket
- 567 ● Støtte etablering av nye frisklivssentraler.
- 568 ● Inkludere innvandrere i det helsefremmende arbeidet.
- 569 ● Tilrettelegge for at mennesker med nedsatt funksjonsevne kan benytte naturen
570 ved å jobbe for universelt utformede friluftsområder over hele fylket
- 571 ● Styrke allemannsretten og den individuelle tilgangen til vår natur, og informere
572 om plikter for å opprettholde naturens mangfold.
- 573 ● Invitere skoler til å adoptere verneområder i nærområdet for å lære om og
574 ivareta biologisk mangfold

575

576

577

578

579

580

581

582 **Programmets hovedsatsingsområder:**

583

- 584 • Bygge elevboliger i pressområder
- 585 • Divvna. Aktan - Alle. Sammen
- 586 • Rabatterte billettpriser på kollektivtransport
- 587 • Bygge flere gang- og sykkelveier
- 588 • Utbygging av el-billadere i hele fylket
- 589 • Satsing på primærnæringene
- 590 • Krav til stopp av forurensende utslipp fra havbruksnæringa
- 591 • Tiltaksplan for næringsutvikling i randsonene til nasjonalparkene
- 592 • Støtteordning for frivillighetsarbeid i kommunene

593

594

595

596

597